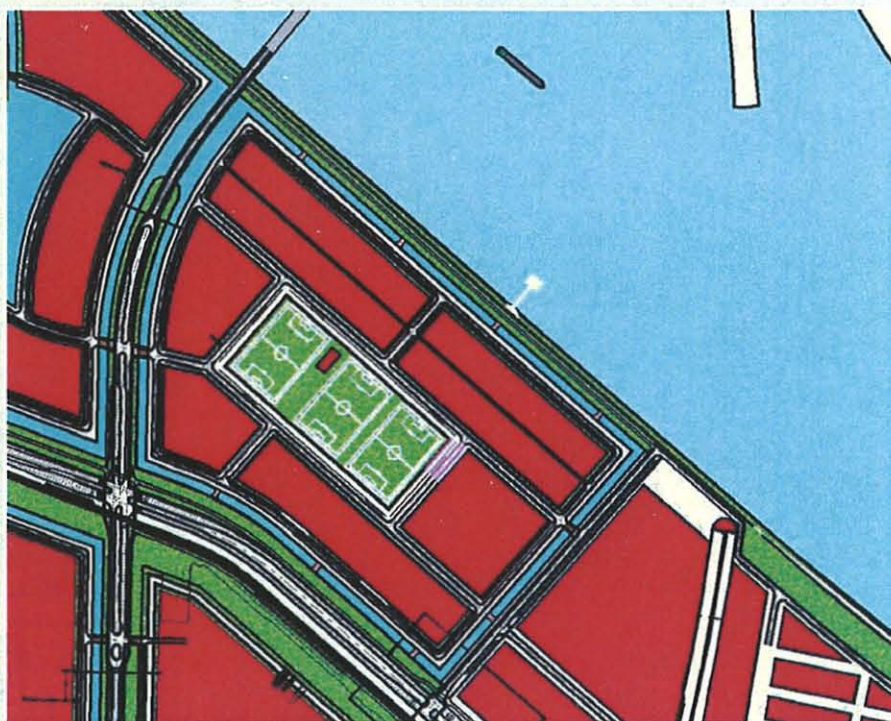
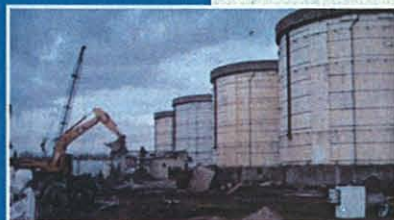

~~1627-70~~
1422-71

Beoordeling beschermde soorten van het Zeeburgereiland te Amsterdam, deelgebied RI Oost

Onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet

I. Hille Ris Lambers
J. van der Winden

Bijlage bij MER Herontwikkeling
Zeeburgereiland

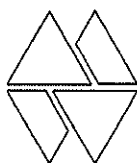
Nr 18

P1627-70

Beoordeling beschermde soorten Zeeburgereiland te Amsterdam,
deelgebied RI Oost

Onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet

I. Hille Ris Lambers
J. van der Winden

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365, 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 - 512710, Fax 0345 - 519849
e-mail wbb@buwa.nl website: www.buwa.nl

opdrachtgever: Gemeente Amsterdam Projectbureau IJburg

12 april 2007
rapport nr. 06-194

Status uitgave: eindrapport
Rapport nr.: 06-194
Datum uitgave: 12 april 2007
Titel: Beoordeling beschermde soorten Zeeburgereiland te Amsterdam, deelgebied RI Oost
Subtitel: Onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet
Samenstellers: drs. ing. I. Hille Ris Lambers
drs. J. van der Winden
Aantal pagina's inclusief bijlagen: 33
Project nr.: 05-555
Projectleider: drs. J. van der Winden
Naam en adres opdrachtgever: Gemeente Amsterdam Projectbureau IJburg
Postbus 1104
1000 BC Amsterdam
Referentie opdrachtgever: brief met kenmerk 05-035ZBG dd. 8-11-2005 en brief met kenmerk 06.030 ZBG dd.
26 oktober 2006
Akkoord voor uitgave: Directeur Bureau Waardenburg bv
drs. A.J.M. Meijer

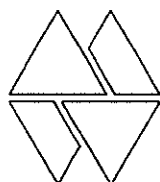
Paraaf:

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Amsterdam Projectbureau IJburg

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig BRL 9990:2001 / ISO 9001:2001.

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu

Postbus 365, 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345 - 512710, Fax 0345 - 519849
e-mail wbb@buwa.nl website: www.buwa.nl

Inhoud

Voorwoord.....	5
1 Inleiding.....	7
1.1 Aanleiding en doel.....	7
1.2 Aanpak Flora- en faunawetbeoordeling	8
1.3 Plangebied RI Oost.....	9
1.4 Voorgenomen ingreep en mogelijke effecten	10
1.5 Bronnenonderzoek.....	14
2 Effectbeoordeling.....	15
2.1 Flora.....	15
2.2 Vissen	15
2.3 Amfibieën.....	16
2.4 Reptielen	18
2.5 Grondgebonden zoogdieren	19
2.6 Vleermuizen.....	19
2.7 Vogels.....	23
2.8 Beschermde soorten ongewervelden	23
3 Conclusies en aanbevelingen.....	25
3.1 Conclusies	25
3.2 Aanbevelingen.....	25
4 Literatuur.....	27
Bijlagen	29
Bijlage 1 Wettelijk kader.....	31
1.2 Rode lijsten.....	32
Bijlage 2 Monitoringroute ringslang	34

Voorwoord

De Gemeente Amsterdam is voornemens om in de periode 2006-2020 op Zeeburgereiland woningbouw en een bedrijvenstrook met voorzieningen en bedrijven van maximaal milieucategorie 3 te ontwikkelen. Rondom het eiland zullen langs de oevers groenstructuren ontwikkeld worden. De waterkeringen op het eiland worden op voorgeschreven hoogte gebracht.

In onderhavig rapport wordt een beoordeling uitgevoerd voor de voorziene ontwikkelingen in één deelgebied van het Zeeburgereiland, te weten deelgebied RI Oost. In onderhavig rapport wordt een overzicht gegeven van beschermde soorten die in dit deelgebied voorkomen. Bij de voorgenomen ontwikkelingen zal immers rekening gehouden moeten worden met het huidige voorkomen van soorten planten en dieren die beschermd zijn krachtens de Flora- en faunawet.

Gemeente Amsterdam heeft bij monde van Projectbureau IJburg aan Bureau Waardenburg de opdracht verstrekt deze beoordeling op de aanwezigheid van beschermde soorten. Aan de totstandkoming van dit rapport werkten mee:

J. van der Winden projectleiding

I. Hille Ris Lambers rapportage

Genoemde personen zijn door opleiding, werkervaring en vrijetijdsbesteding gekwalificeerd voor de door hun uitgevoerde werkzaamheden. Het project is uitgevoerd volgens het Kwaliteitshandboek van Bureau Waardenburg. Het kwaliteitsmanagement-systeem is ISO gecertificeerd.

Vanuit Projectbureau IJburg werd de opdracht begeleid door mevrouw M. de Lange en mevrouw M. Staal.

Foto 1 *Sloopwerkzaamheden in deelgebied RI Oost.*

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Bij de uitvoering van de voorgenomen ontwikkeling van Zeeburgereiland te Amsterdam zal rekening moeten worden gehouden met het huidige voorkomen van krachtens de Flora- en faunawet beschermde soorten planten en dieren. Als de voorgenomen ingreep naar verwachting leidt tot het overtreden van verbodsbepalingen betreffende beschermde soorten, zal moeten worden nagegaan of een vrijstelling geldt, of dat ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet moet worden verkregen.

Onderhavige rapportage sluit aan op een algemene beoordeling van de natuurwetgeving op het gehele Zeeburgereiland (Natuurtoets Zeeburgereiland, Hille Ris Lambers *et al.*, 2007). In genoemde rapportage is eveneens onderzocht wat de eventuele effecten op het beschermde Natura 2000 gebied Markermeer en IJmeer en de Ecologische Hoofdstructuur is. Hieruit blijkt dat de effecten op het Natura 2000 gebied Markermeer en IJmeer zeer gering zijn. Effecten van de inrichting van RI Oost op beschermde gebieden zijn nauwelijks te verwachten. Dit betekent dat in het kader van de Natuurwetgeving een Flora- en faunawet beoordeling voor RI Oost resteert. Overigens is reeds een begin gemaakt met de ontwikkeling van RI Oost (kap van groenstructuren en sloop van bedrijfsgebouwen en installaties) omdat na de onderzoeken waarvan in onderhavig rapport verslag is gedaan was gebleken dat geen ontheffing noodzakelijk was.

Voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van de beoordeling van beschermde soorten in het deelgebied dat het eerste wordt ontwikkeld: RI Oost.

Deze rapportage geeft antwoord op de volgende vragen:

- Welke beschermde soorten zijn in het plangebied aanwezig en/of kunnen in het plangebied verwacht worden?
- Welke functie heeft het plangebied voor de aanwezige beschermde natuurwaarden?
- Welke effecten op beschermde soorten heeft de ingreep?
- Worden verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden? Zo ja, welke?
- Moet hiervoor ontheffing worden aangevraagd?
- Is nader onderzoek nodig?
- Is er noodzaak tot mitigatie en/of compensatie?
- Zijn er mogelijkheden voor mitigatie (vermindering) en compensatie van schade aan beschermde natuurwaarden?

De rapportage kan dienst doen bij de onderbouwing van de ontheffingsaanvraag voor deelgebied RI Oost ex artikel 75 in het kader van de Flora- en faunawet, indien dat aan de orde is. Voor RI Oost is aangegeven welke effecten op beschermde soorten verwacht worden en voor welke soorten het aanvragen van een ontheffing nodig wordt geacht.

1.2 Aanpak Flora- en faunawetbeoordeling

De Flora- en faunawetbeoordeling heeft plaatsgevonden op grond van:

- Bronnenonderzoek.
- Terreinbezoeken en inventarisaties.

1.2.1 Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek gaat uit van bestaande en beschikbare gegevens. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen, is het Natuurloket op internet (www.natuurloket.nl) bezocht en zijn diverse verspreidingsatlassen van relevante soortgroepen en (jaar)verslagen van Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's) geraadpleegd (zie literatuurlijst). Van de onderzoeksrapporten die in het kader van de planontwikkeling van Zeeburgereiland zijn opgesteld door zowel de Dienst Ruimtelijke Ordening van de Gemeente Amsterdam (DRO) als Bureau Waardenburg wordt in onderhavig rapport een overzicht gegeven in paragraaf 1.7. De resultaten van het bronnenonderzoek zijn verwerkt in hoofdstuk 2.

1.2.2 Terreinbezoeken en inventarisaties

Tijdens de terreinbezoeken en inventarisaties is concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluids-waarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, hollen, uitwerpselen, haren, etc) op het gehele eiland. Ook deelgebied RI Oost is ten behoeve van het onderzoek naar flora en fauna verschillende malen bezocht.

Door Bureau Waardenburg is in oktober 2006 een oriënterend veldbezoek afgelegd.

Door (of in opdracht van) DRO zijn onderzoeken naar de volgende soorten of soortgroepen uitgevoerd:

- beschermde planten en diersoorten (mei -juni 2005);

Naast de eigen waarnemingen van medewerkers van DRO in de periode mei-juni 2005 is gebruik gemaakt van waarnemingen voor de Ecologische Atlas Amsterdam. Voor de database van de Ecologische Atlas die sinds 1985 verzameld zijn. Voor de Ecologische Atlas is een veldmedewerker van de gemeente Amsterdam actief die zowel voor projecten inventariseert als losse waarnemingen verzameld. De waarnemingen van het Zeeburgereiland zijn actueel omdat het eiland deel uitmaakt van een monitoringsproject voor IJburg.

Ook is gebruik gemaakt van ringslang-monitoringsgegevens op het eiland van de werkgroep monitoring van RAVON.

- rugstreeppadden (september 2006);

Door medewerkers van DRO is in september 2006 naar aanleiding van een melding van een burger gericht en met succes gezocht naar de rugstreeppad in de Sluisbuurt op het Zeeburgereiland. Hierbij zijn voorwerpen en stenen (die als schuilplaats kunnen dienen) opgetild. Op basis van de resultaten van dit onderzoek is een globale schatting van het aantal dieren gemaakt. In RI Oost komt de rugstreeppad momenteel niet voor.

- vleermuizen (juni-augustus 2006).

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd door Mark Kuipers van Bureau Natuurbeleven uit Oudekerk aan de Amstel. De rapportage is opgesteld door DRO. Door middel van drie bezoeken verspreid over de periode juni-augustus is een indruk verkregen van het gebruik van het Zeeburgereiland door vleermuizen. Het eerste bezoek vond plaats op 7 juni, het tweede op 3 juli en het derde bezoek vond plaats op 30 augustus 2006. De bezoeken waren allen avondbezoeken. Deze vonden plaats vanaf het moment dat vleermuizen 's avonds actief werden, rond zonsondergang. Het bezoek eindigde als de vleermuisactiviteit afnam, ongeveer drie à vier uur na zonsondergang. Bij het onderzoek is een batdetector gebruikt waarmee geluiden van vleermuizen hoorbaar en determineerbaar worden gemaakt voor het menselijk gehoor. De waarnemingen zijn geïnterpreteerd en weergegeven op kaarten (DRO, 2006). Deze kaarten zijn opgenomen in onderhavig rapport (paragraaf 2.6).

De resultaten van de genoemde onderzoeken zijn terug te vinden in onderhavig rapport en in "Rapport vleermuizen op het Zeeburgereiland" (DRO, 2006).

1.3 Plangebied RI Oost

Plangebied RI Oost ligt op het Zeeburgereiland in het Buiten IJ ten oosten van Amsterdam (figuur 1).

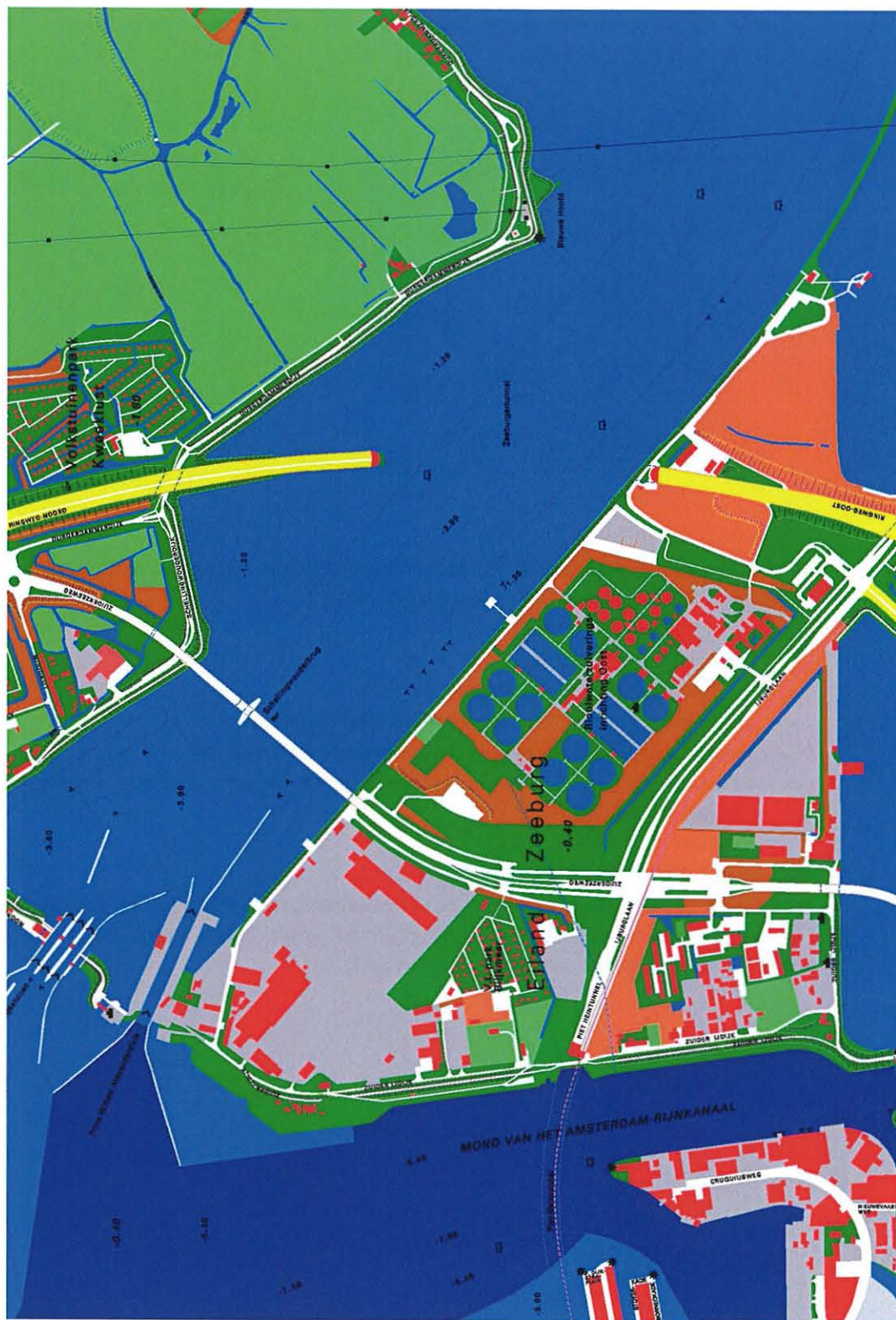
Figuur 1 Met de rode ellips is de ligging van Zeeburgereiland indicatief aangegeven. Bron: Topografische Dienst, Emmen.

Na de kap en sloop eind 2006 is deelgebied RI Oost een zandvlakte van ongeveer 25 ha. Aan de noordkant binnen de begrenzing van het plangebied bevindt zich een waterkering. Aan de oostzijde van het plangebied bevindt zich een tankstation ("Kriterion") en de A10. Aan de zuidzijde vormt de IJburglaan de begrenzing van het plangebied. De Zuiderzeeweg en de Schellingwouderbrug vormen aan de west- en noordwestelijke zijde de begrenzing.

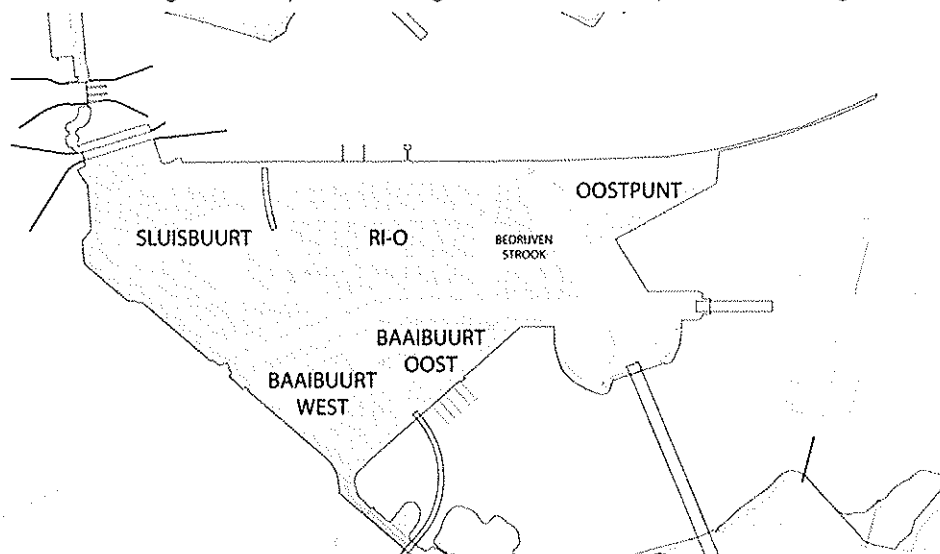
1.4 Voorgenomen ingreep en mogelijke effecten

De voorgenomen ontwikkelingen op het Zeeburgereiland zullen plaats vinden over een periode van circa 14 jaar. Ten behoeve van de planontwikkeling is onderscheid gemaakt in verschillende deelgebieden (figuur 4)

Figuur 3 Stadsplattegrond van het Zeeburgereiland. Bron: Projectbureau IJburg.

Figuur 4 Deelgebieden op het Zeeburgereiland. Bron: Projectbureau IJburg

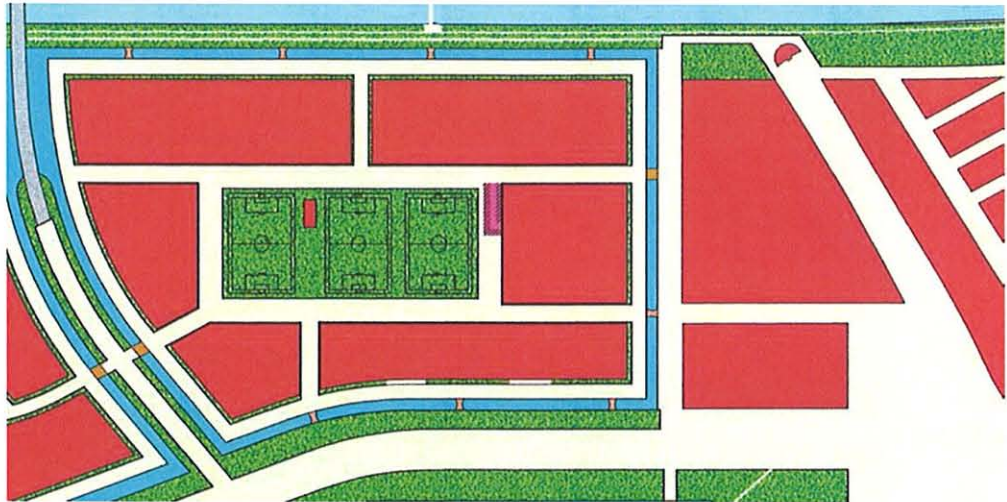

De effecten op beschermde soorten in deelgebied RI Oost zijn beoordeeld op basis van de voorgenomen ingrepen. Deze ingrepen betreffen:

- ophoging van het terrein;
- aanleg van infrastructuur;
- ophoging van de waterkering;
- bouw van maximaal 1950 woningen/appartementen;
- aanleg van sportvoorzieningen (onder andere voetbalvelden);
- inrichting van groenzones en groenstructuren (waaronder brede watergangen rondom het deelgebied).

Figuur 5 is een plankaart van deelgebied RI Oost.

In onderhavige rapportage worden alleen effecten op beschermde soorten in deelgebied I aangegeven. Gezien de lange uitvoeringstermijn wordt, indien nodig, alleen voor dit deelgebied ontheffing ex. artikel 75 aangevraagd.

Figuur 5 Plankaart voor de ontwikkeling van RI Oost. De bedrijvenstrook (rechts) behoort niet tot het plangebied. Aan de randen van de woningbouw in het deelgebied zijn brede watergangen voorzien, de rode vlakken geven woningbouw aan. Centraal in het deelgebied zijn voetbalvelden gepland. De brug links bovenin is de (bestaande) Schellingwouderbrug, de weg onderin (horizontaal) is de (bestaande) IJburglaan. De voorgenomen dijkverbetering is niet aangegeven. Bron: Projectbureau IJburg.

Deze ingreep kan omschreven worden als ingreep in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ten behoeve van een zorgvuldige uitvoering wordt momenteel gewerkt aan een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Als er gewerkt kan worden met een goedgekeurde gedragscode geldt voor het uitvoeren van de ingreep een vrijstelling van licht beschermde en middelzwaar beschermde soorten (Tabel 1- en Tabel 2-soorten, zie Bijlage 1).

De volgende mogelijke effecten worden in dit rapport beoordeeld:

- Verlies van areaal / biotoop.
- Verstoring door beweging, licht en geluid gedurende de werkzaamheden.
- Verstoring door beweging, licht en geluid in de gebruiksfase.
- Versnippering.

Foto2 Sloopwerkzaamheden eind 2006 in RI Oost

1.5 Bronnenonderzoek

Voor onderhavige rapportage is onder meer informatie van het Natuurloket geraadpleegd. Deelgebied RI Oost ligt in kilometerhok x:126 / y:487. Een eerste indruk van mogelijk aanwezige beschermde soorten geeft het Natuurloket (www.natuurloket.nl).

N.B. De Flora en faunawet maakt onderscheid tussen verschillende beschermingscategorieën. Een Tabel 1-soort is licht beschermd, een Tabel 2-soort is middelzwaar beschermd en een Tabel 3-soort is zwaar beschermd. Een overzicht van Tabel 1-, 2- en 3-soorten is opgenomen in LNV, 2005a. Deze verwijzing naar beschermde categorieën van de Flora en Faunawet dient niet verward te worden met de tabelnummering in onderhavig rapport!

Beschermde planten zijn in 2005 geïnventariseerd. Natuurloket gegevens zijn daarom niet opgevraagd.

Om een zo goed mogelijk beeld te krijgen van in de regio voorkomende beschermde soorten is daarnaast gebruik gemaakt van openbaar toegankelijke en betrouwbare bronnen, waaronder verspreidingsatlassen, recente artikelen en internetsites.

2 Effectbeoordeling

2.1 Flora

Voorkomen en functie

Heukels Interactieve flora meldt het voorkomen van 463 soorten in het atlasblok x: 125 /y: 485. Hieronder bevinden zich de volgende beschermde soorten:

Tongvaren, steenbreekvaren, dotterbloem, zwanenbloem, grote kaardenbol, gewone vogelmelk. Deze gegevens dateren van voor 1995.

De tongvaren (middelzwaar beschermd, Tabel 2-soort) groeit op vochtige tot natte, beschaduwde plekken op muren en basaltglooiingen, ook in bossen en onder struikgewas en bijvoorbeeld in verharde oevers. De steenbreekvaren (middelzwaar beschermd, Tabel 2-soort) komt voor op oude muren. Aangezien deze groeiplaatsen weinig voorkomen op het Zeeburgereiland en deze plantensoorten bovendien in 2005 en 2006 op het eiland niet zijn aangetroffen, wordt aangenomen dat ze er niet voorkomen.

Dotterbloem en zwanenbloem (beide licht beschermd, Tabel 1-soort) zijn soorten van natte voedselrijke grond aan waterkanten in grasland, rietlanden en moerasbossen. De oevers van het Zeeburgereiland vormen in matig geschikt habitat voor deze soort. Zwanenbloem staat langs en in ondiep voedselrijk water met name in de veenweide gebieden. Volgens Natuurloket komt in het betreffende kilometerhok een beschermde plantensoort voor (licht beschermd, Tabel 1-soort, zie bijlage 1) en 3 soorten van de Rode Lijst.

Tijdens het veldwerk zijn geen van de genoemde soorten aangetroffen in het plangebied en evenmin andere beschermde soorten.

Momenteel bevinden zich op het terrein nauwelijks nog vegetaties als gevolg van het kappen en slopen.

Effecten en ontheffing

De ingreep leidt niet tot een verlies van leefgebied en/of voortplantingsplaatsen van beschermde planten. Er worden geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden. Een ontheffing wordt niet nodig geacht.

2.2 Vissen

Voorkomen en functie plangebied

De volgende beschermde vissoorten zijn uit de regio bekend en zouden in de oevers van Zeeburgereiland kunnen voorkomen: rivierdonderpad, bittervoorn, kleine modderkruiper (RAVON, 2005; De Nie, 1996, Melchers *et al.*, 1991).

Tijdens de inventarisatie van beschermde vissen in januari 2006 is de beschermde rivierdonderpad aangetroffen in de oeverzone van de zuidoostelijke kant van het eiland. De rivierdonderpad is een soort die voorkomt in ondiep (20-40 cm), stromend water met een zand-, grind- of steenbodem. Het voorkomen van stenen, takken en boomwortels

als schuilplaats is belangrijk. De oevers van deelgebied RI Oost vormen geschikt habitat voor deze soort omdat deze zijn versterkt met steenbestortingen.

De kleine modderkruiper is een soort die in uiteenlopende watertypen voorkomt, ook in oeverzones van grote wateren zoals de Veluwerandmeren. Belangrijk is de aanwezigheid van waterplanten. In de oevers van Zeeburgereiland komen slechts op enkele plaatsen watervegetaties voor. Mede daarom lijkt het habitat niet geschikt.

Ook voor bittervoorn is het voorkomen van waterplanten van belang. Daarnaast heeft deze soort grote zoetwatermosselen nodig voor de voortplanting. Deze zijn niet gezien tijdens het veldonderzoek in januari 2006.

In deelgebied RI Oost komen geen sloten en watergangen voor.

De noordrand van het deelgebied, de oevers van het IJ, bieden geschikt habitat aan de rivierdonderpad.

Effecten en ontheffing deelgebied

Als gevolg van de dijkverbetering zal de oeverzone omgegraven of omgewoeld worden. Deze ingreep in RI Oost leidt tot een beperkt en tijdelijk verlies van leefgebied en voortplantingsplaatsen van rivierdonderpad in de oeverzone van het Buiten IJ. De werkzaamheden vinden gefaseerd plaats. Daardoor kunnen de dieren naar omliggend gebied trekken. In de uiteindelijke situatie zal de oeverzone vanwege het gebruik van stenige oevers weer geschikt leefgebied vormen voor deze soort. Vanuit naastgelegen oevers kan de rivierdonderpad de nieuwe delen na aanleg weer koloniseren.

Er worden verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden (artikel 11, vernietigen van vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen). Zolang de Gemeente Amsterdam niet beschikt over een door LNV goedgekeurde gedragscode, wordt een ontheffing nodig geacht. Deze dienen in de definitieve plannen te worden opgenomen.

2.3 Amfibieën

Voorkomen en functie

De volgende beschermde soorten amfibieën zijn uit de regio bekend en zouden in het plangebied kunnen voorkomen: bruine kikker, gewone pad, groene kikker complex, rugstreeppad en kleine watersalamander (DRO, 2005, RAVON, 2001; RAVON, 2004; RAVON, 2005, Melchers *et al.*, 1991).

In augustus 2006 is een populatie rugstreeppadden ontdekt in deelgebied Sluisbuurt (zie luchtfoto). De rugstreeppad komt onder andere voor op open terreinen met zandige bodem. Zodra dergelijke terreinen meer begroeid raken worden ze minder geschikt voor de rugstreeppad. De rugstreeppad is 's nachts actief en kruipt overdag weg onder stenen, planken of ander materiaal. Door dit materiaal om te draaien kan een indruk verkregen worden van het aantal dieren in een gebied.

Figuur 6 Op de luchtfoto uit 2006 is met rood de vindplaats van de rugstreeppadden op het Zeeburgereiland aangegeven. Bron: Projectbureau IJburg.

Naar verwachting zal als gevolg van de planontwikkeling RI Oost tijdelijk ook veel geschikter kunnen worden voor deze soort. Ook omdat voorzien is dat het gebied enige tijd braak zal liggen na de ophoging in verband met het zetten van de ondergrond, zal de geschiktheid van het habitat sterk toenemen.

Het plangebied biedt door afwezigheid van poelen en sloten geen geschikt leefgebied aan amfibieën.

In het plangebied komen momenteel geen rugstreeppadden voor.

Effecten en ontheffing

De ingreep leidt niet tot verlies van leefgebied en/of voortplantingsplaatsen van amfibieën. Er worden geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden. Het aanvragen van een ontheffing wordt niet nodig geacht.

Omdat als gevolg van de werkzaamheden geschikt habitat kan ontstaan voor de rugstreeppad zal dit binnen de planontwikkeling nadere afstemming krijgen.

2.4 Reptielen

Voorkomen en functie plangebied

Uit de omgeving van het Zeeburgereiland en het Zeeburgereiland zelf zijn een aantal oudere waarnemingen van ringslang bekend. In ruime omgeving van het eiland bevinden zich belangrijke gebieden voor de ringslang (mededeling I. Janssen, RAVON werkgroep monitoring). Van ringslangen is bekend dat juveniele exemplaren grote afstanden kunnen afleggen bij hun zoektocht naar nieuw leefgebied.

Op het Zeeburgereiland worden op twee trajecten op geregelde tijdstippen ringslangen geteld; één traject ligt bij de strekdam en het andere langs de noordelijke oever van het eiland, ten noorden van de zuiveringsinstallatie. In bijlage 2 is de monitoringsroute in RI Oost opgenomen. Het aantal waargenomen dieren is sterk afgenomen in de afgelopen jaren; bij de strekdam zijn in 2004 voor het laatst twee adulte ringslangen gezien. Als leefgebied hebben ringslangen rijk begroeide oevers nodig en plekken om te zonnen. Terreinen op Zeeburgereiland die momenteel geschikt zijn voor de ringslang zijn de strekdam en een deel van de oevers van het eiland. Hier zijn echter geen (recentere) waarnemingen bekend. Voormalige leefgebieden op de rest van het eiland en in plangebied RI Oost zijn in de afgelopen jaren minder geschikt geworden vanwege de aanleg van nieuwe wegen en de sterke barrièrewerking die daar vanuit gaat. Als gevolg van de aanleg van IJburg is migratie vanuit omliggend verspreidingsgebied naar het Zeeburgereiland bemoeilijkt (mededeling I. Janssen).

Als gevolg van de isolatie en afname van de kwaliteit van leefgebieden kan ervan worden uitgegaan dat de ringslang niet meer voorkomt op het eiland en dat het bij de waarnemingen in de afgelopen jaren (2002 en 2004) om zwervende dieren ging. Andere reptielensoorten komen niet voor. Het plangebied is vanwege de aanwezige habitats en terreinkenmerken en geografische ligging ook niet geschikt voor andere beschermde soorten reptielen.

De monitoringroute bij de zuiveringsinstallatie loopt grotendeels over de oever aan de noordkant van het terrein (zie bijlage 2). In 2001 en 2002 zijn de laatste waarnemingen van ringslangen bij de zuiveringsinstallatie gedaan. Ook in 2000 (1 ex.), 2001 (1 ex.) en 2002 (3 ex.) zijn op de strekdam ringslangen waargenomen. In de jaren 1996 en 1997 waren deze aantallen veel hoger. Op het terrein van RI Oost komen geen geschikte verblijfplaatsen van de ringslang voor. Ook broeihopen die geschikt zouden kunnen zijn voor de voortplanting zijn niet aangetroffen. Omdat in de afgelopen vier jaar geen ringslang is aangetroffen op dit terrein, en er wel intensief gezocht is, wordt aangenomen dat de ringslang niet voorkomt in het plangebied.

Effecten en ontheffing in deelgebied RI Oost

De ingreep in deelgebied RI Oost leidt niet tot een verlies van leefgebied en/of voortplantingsplaatsen van de ringslang. Er worden geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden. Het aanvragen van een ontheffing voor deze soort wordt niet nodig geacht.

2.5 Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen en functie plangebied

De volgende beschermde soorten grondgebonden zoogdieren zijn uit de omgeving van het plangebied bekend en zouden er voor kunnen voorkomen: vos, wezel, bunzing, haas, konijn, egel, rosse woelmuis, woelrat, mol, aardmuis, veldmuis en bosmuis (Broekhuizen *et al.*, 1992, Melchers *et al.*, 1991, DRO, 2005a).

Vanwege de beperkte mate van geschiktheid van de oevers en het feit dat waterspitsmuis er nooit is waargenomen (Melchers *et al.*, 1991) wordt niet aangenomen dat deze soort er voorkomt.

Van de genoemde soorten zijn waarnemingen uit het verleden bekend (periode 2002-2006). Het plangebied heeft na het kappen en slopen naar verwachting nauwelijks nog betekenis voor grondgebonden zoogdieren.

Effecten en ontheffing in deelgebied

De ingreep zal naar verwachting niet leiden tot verlies van leefgebied. Door de ingreep worden geen verbodsbepalingen overtreden. Een ontheffing wordt evenmin noodzakelijk geacht.

2.6 Vleermuizen

Voorkomen en functie plangebied

Op grond van bronnenonderzoek en verspreidingsgegevens kunnen de volgende soorten in het plangebied verwacht worden: gewone dwergvleermuis, watervleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, meervleermuis, laatvlieger (DRO, 2005a, Melchers *et al.*, 1991, Limpens *et al.*, 1997). Door DRO/Bureau Natuurbeleven is in 2005 en 2006 onderzoek gedaan naar vleermuizen op het gehele Zeeburgereiland.

In onderstaande figuren zijn de vleermuiswaarnemingen uit 2006 in het plangebied (en eventueel daarbuiten) weergegeven. De watervleermuis is bij het onderzoek niet waargenomen.

Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)

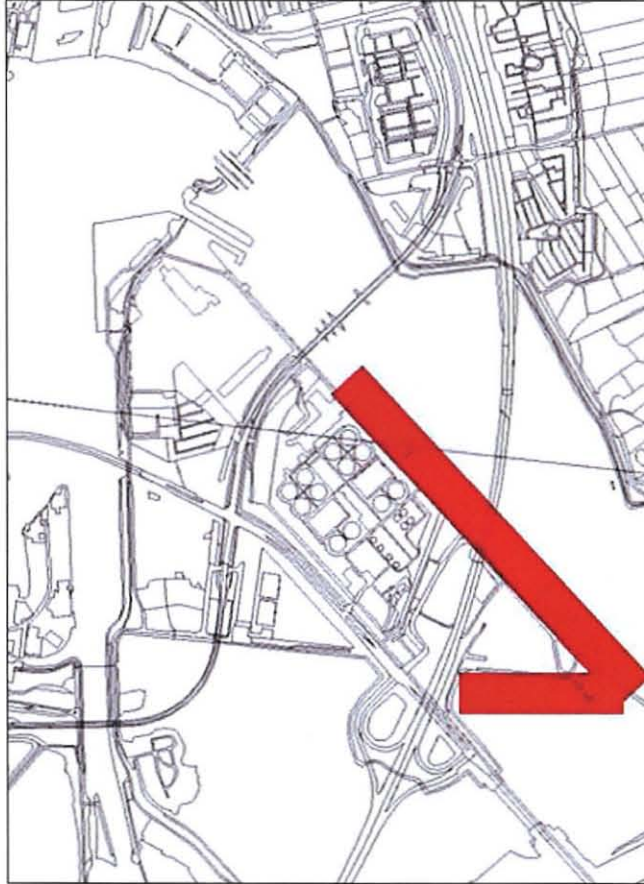

Figuur 7. Jachtgebieden gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied op de volgende plaatsen waargenomen:

1. bij ieder bezoek drie tot zes dieren onder de hoge populieren;
2. vijf tot tien dieren boven de dijk, ook jagend langs het water en op het terrein van de waterzuivering;
3. één tot drie dieren jagend boven de weg en het pad ten noorden van het benzinestation.

Meervleermuis (*Myotis Dasycneme*)

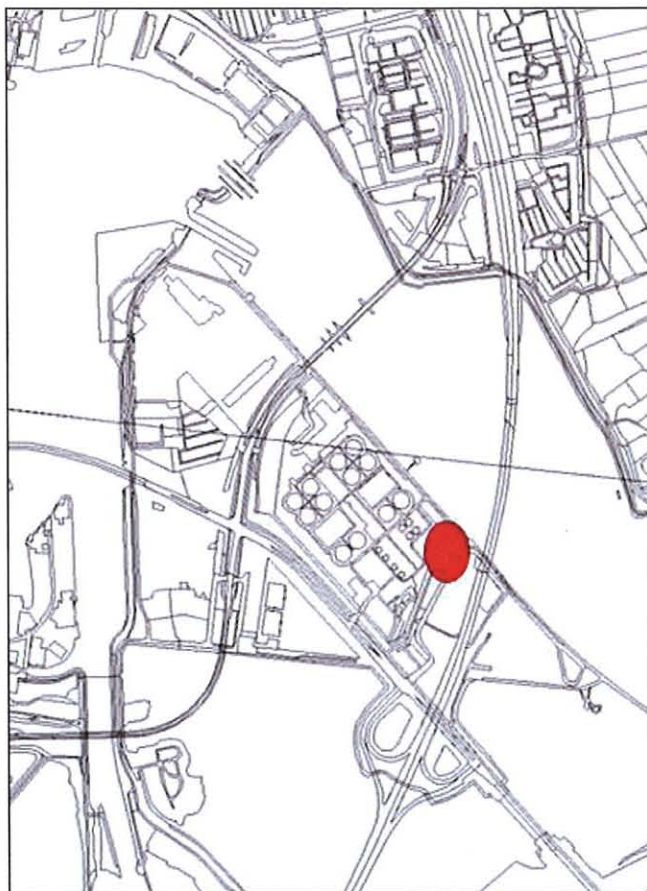

Figuur 8. Jachtgebied meervleermuis

Een meervleermuis vloog alle drie de nachten foeragerend op dezelfde route boven het water langs de dijk aan de noordzijde van het eiland. Eenmaal is de soort ook waargenomen aan de zuidwestzijde. Mogelijk is dit een route van dezelfde dieren. Meer dan twee exemplaren tegelijk zijn niet waargenomen. Aangenomen kan worden dat meervleermuizen geen vaste verblijfplaatsen in gebouwen op het eiland hebben. Meervleermuizen leven 's zomers over het algemeen in vrij grote kolonies. Het is mogelijk dat de dieren afkomstig zijn van een kolonie ten noorden van het IJ. Daar zijn in het verleden kolonies vastgesteld.

Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*)

Eind augustus 2006 is één keer een ruige dwergvleermuis waargenomen in de boomsingel in ten noorden van het benzinestation (RI Oost). Vermoedelijk is deze soort slechts een korte periode in de nazomer (trekperiode) aanwezig. Kolonies zijn op het eiland zelf niet te verwachten, er zijn geen geschikte bomen.

Figuur 10. Eenmalige waarneming ruige dwergvleermuis.

De laatvlieger en de watervleermuis zijn in het plangebied niet waargenomen. Op het Zeeburgereiland maken vleermuizen gebruik van de bomenrijen, boomsingels en groene oevers als foerageergebied en/of oriëntatiemiddel tijdens de vlucht (Kapteijn, 1995). De aantallen en dichtheden van vleermuizen op het eiland zijn relatief laag (DRO, 2006). Het merendeel van de gebouwen op het Zeeburgereiland is niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen omdat het overwegend loodsen en bedrijfsruimten zonder spouwmuren betreft.

In het plangebied zijn geen vaste verblijfplaatsen in gebouwen van vleermuizen waargenomen (DRO, 2006). Het plangebied heeft een beperkte betekenis als foerageergebied gehad voor ruige dwergvleermuis (één individu), gewone dwergvleermuis (maximaal 19 individuen). Enkele meervleermuizen maken gebruik van de oever in RI Oost (maximaal 2 individuen).

Effecten, mitigatie en ontheffing

De functie als foerageergebied voor gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis is verloren gegaan als gevolg van de ontwikkeling van het plangebied. Dit heeft echter niet geleid tot vernietiging van vaste rust- en verblijfplaatsen, omdat er voldoende alternatief foerageergebied in de omgeving beschikbaar was en blijft. Het plangebied had met andere woorden geen essentiële functie voor een groep vleermuizen. Bovendien ontstaan op termijn als gevolg van de aanleg van nieuwe groenstructuren nieuwe mogelijkheden voor trekroutes en foerageergebied.

De functie van de oever van RI Oost als migratieroute voor enkele meervleermuizen kan verstoord worden als gevolg van de ontwikkeling van het eiland.

In § 3.2 worden aanbevelingen gedaan voor het beperken van de verlichting van de oeverzone van het Buiten IJ. Deze dienen te worden verwerkt in de uitwerking van de plannen. In dat geval geen verbodsbepalingen overtreden ten aanzien van de meervleermuizen en kan de functie als migratieroute voor de meervleermuis behouden blijven. Het aanvragen van een ontheffing wordt dan niet noodzakelijk geacht.

2.7 Vogels

Voorkomen en functie

In het plangebied komen algemene soorten broedvogels van rietland en open water voor zoals fuut, eend en meerkoet (DRO, 2005a). Op de open vlakte die is ontstaan als gevolg van de werkzaamheden kunnen pioniersoorten als kleine plevier en kievit tot broeden komen. In de oevervegetatie komt geschikt habitat voor algemene moerasvogels voor.

Effecten, mitigatie, ontheffing

De voorgenomen ingreep kan naar verwachting leiden tot verstoring van vaste verblijfplaatsen (nesten) van broedvogels in het plangebied. Als gevolg van de ingreep gaan geen foerageergebieden of pleisterplaatsen verloren.

Als het grondwerk buiten het broedseizoen wordt uitgevoerd, vindt er geen verstoring van vaste verblijfplaatsen plaats. Er gaan dan als gevolg van de ingreep geen vaste verblijfplaatsen verloren en er wordt geen overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet begaan. Het aanvragen van een ontheffing is dan niet nodig. Zie § 3.2 voor aanbevelingen voor mitigerende maatregelen.

2.8 Beschermde soorten ongewervelden

Voorkomen en functie plangebied

Dagvlinders, libellen en sprinkhanen zijn volgens Natuurloket in het kilometerhok waarin het plangebied ligt matig tot slecht onderzocht. Daarbij zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Er zijn geen beschermde sprinkhanen opgenomen in de Flora en faunawet. Er zijn wel sprinkhanen die op de Rode Lijst staan, maar deze zijn niet aangetroffen in de kilometerhokken. De platte schijfhoren is een waterslakje dat in de regio Amsterdam op grond van verspreidingsgegevens (www.stichtinganemoon.nl) kan worden verwacht. In

het plangebied bevindt zich echter geen geschikt habitat voor deze soort. Er zijn geen andere beschermde soorten ongewervelden uit de omgeving bekend. Het plangebied is vanwege de aanwezige habitats, geografische ligging en terreinkenmerken niet geschikt voor beschermde soorten ongewervelden.

In het plangebied worden op grond van verspreidingsgegevens en terreintypen geen beschermde soorten ongewervelden verwacht.

Effecten en ontheffing

De ingreep leidt niet tot een verlies van leefgebied en/of voortplantingsplaatsen van beschermde ongewervelden. Er worden geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden. Een ontheffing wordt niet nodig geacht.

3 Conclusies en aanbevelingen

3.1 Conclusies

Beschermde soorten

In de onderstaande tabel zijn de zeker of mogelijk in het plangebied voorkomende beschermde soorten opgenomen, met een korte aanduiding van de effecten van de voorgenoemde ingreep, en de eventuele noodzaak voor ontheffingsaanvraag. Niet-genoemde soorten komen naar verwachting niet voor.

Tabel 3.1 Voorkomen van en effecten op beschermde soorten en overtredingen Flora- en faunawet

Soort	Voorkomen	Effecten	Welke verbods-bepalingen overtreden?	Ontheffing nodig?
rivierdonderpad	zeker	verlies vaste rust- en verblijfplaatsen, voortplantingsplaatsen	artikel 11	ja

Van de rivierdonderpad is de gunstige staat van instandhouding niet in het geding. De rivierdonderpad komt in delen van het Markermeer en IJmeer in grote aantallen en dichtheden voor. Ook in de omgeving van het plangebied is het een vrij algemeen voorkomende soort (De Nie, 1996). Het leefgebied dat tijdelijk ongeschikt wordt, zal na de dijkverbetering weer gekoloniseerd kunnen worden vanuit omliggend geschikt gebied. Aanpassing van het plan of compensatie voor deze soort is dan ook niet noodzakelijk. Naar verwachting kan een ontheffing in redelijkheid worden verwacht.

3.2 Aanbevelingen

Hieronder worden enkele maatregelen besproken, die schade aan beschermde (en niet beschermde) soorten kunnen helpen voorkomen, verminderen en/of compenseren. Daarmee wordt tevens invulling gegeven aan de zorgplicht, die altijd van kracht blijft.

Aanbeveling voor de planvorming en inrichting:

- Aanbevolen wordt bij aanleg van openbare verlichting ervoor te zorgen dat er zo min mogelijk uitstraling plaatsvindt richting de groenstrook. Uitstraling van licht kan het gebruik als migratie- en/of foerageerroute van de vleermuizen verstoren. Ook andere dieren (vogels, grondgebonden zoogdieren) kunnen hinder ondervinden van verlichting.

Aanbeveling voor de uitvoering:

- Indien de werkzaamheden in de loop van het broedseizoen van start gaan, wordt aanbevolen het terrein ongeschikt te maken voor op de grond broedende vogels. Hiervoor kunnen bijvoorbeeld stokken worden geplaatst met rood-wit lint. De verontrustende werking die van de wapperende linten uitgaat, zal broedvogels ervan weerhouden te gaan broeden.

4 Literatuur

- Backes, C.W., P.J.J. van Buuren & A.A. Freriks (2004). Hoofdlijnen natuurbeschermingsrecht. Sdu Uitgevers, Den Haag.
- Bergmans, W. & A. Zuiderwijk, 1986. Atlas van Nederlandse amfibieën en reptielen en hun bedreiging. Vijfde herpetogeografische verslag. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Bouwman, J., 2005. Vlinders (Lepidoptera) in de periode 2000-2004. In: Waarnemingenverslag ongewervelden 2005. EIS-Nederland, de Vlinderstichting en Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Leiden.
- Broekhuizen, S., Hoekstra, B., V. van Laar, C. Smeenk, & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Dienst Ruimtelijke Ordening, 2005a. Natuurtoets Zeeburgereiland (concept). Gemeente Amsterdam, Amsterdam.
- Dienst Ruimtelijke Ordening Gemeente Amsterdam, 2005b. De Oostelijke IJmeerdijken als natuurgebied. De provinciaal ecologische hoofdstructuur aan de oostgrens van Amsterdam. Gemeente Amsterdam, Amsterdam.
- Dienst Ruimtelijke Ordening Gemeente Amsterdam, 2006. Rapport vleermuizen op het Zeeburgereiland. Gemeente Amsterdam, Amsterdam.
- Gittenberger, E., A.W. Janssen, W.J. Kuijper, J.G.J. Kuiper, T. Meijer, G. van der Velde & J.N. de Vries, 1998. De Nederlandse Zoetwatermollusken. Recente en fossiele weekdieren uit zoet en brak water. Nederlandse Fauna 2. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.
- Huijbregts, H., 2003. Beschermde kevers in Nederland. Nederlandse Faunistische Mededelingen 19-2003, pag. 1-27.
- Janssen, J.A.M. & J.H.J. Schaminée, 2004. Europese Natuur in Nederland. Soorten van de Habitatrichtlijn. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Janssen, S., 2003. Dagvlinders (Lepidoptera) in de periode 2000-2002. In: Waarnemingenverslag dagvlinders, libellen en sprinkhanen 2003. EIS-Nederland, de Vlinderstichting en Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Leiden.
- Kalkman, V., R. Ketelaar & M. van der Weide, 2003. Libellen (Odonata) in de periode 2000-2002. In: Waarnemingenverslag dagvlinders, libellen en sprinkhanen 2003. EIS-Nederland, de Vlinderstichting en Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, Leiden.
- Kapteyn, K., 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs bv, Haarlem / Provincie Noord-Holland, Haarlem.
- Lensink, R., J. Reitsma, S. Dirksen & J. van der Winden, 2001. Ecologische effecten van het structuurmodel Kust (gemeente Lelystad). Rapport 01-019, Bureau Waardenburg bv, Culemborg.
- Limpens, H., K. Mosterd & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Uitgeverij KNNV, Utrecht.
- LNv, 1993. Structuurschema Groene Ruimte: het landelijk gebied de moeite waard. Ministerie van LNv, Den Haag.
- LNv, 2004. Besluit Rode lijsten flora en fauna. Ministerie van LNv, Den Haag.
- LNv, 2005a. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! Ministerie van LNv, Den Haag.
- LNv, 2005b. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. Ministerie van LNv, Den Haag.

- Melchers, M., G. Timmermans, 1991. Haring in het IJ. De verborgen dierenwereld van Amsterdam. Stadsuitgeverij Amsterdam, Amsterdam.
- Meijden, R. van der, B. Odé, C.L.G. Groen, J.-P.M. Witte & D. Bal, 2000. Bedreigde en kwetsbare vaatplanten in Nederland. Basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst. *Gorteria* 26-4: 85-208.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nederlands Natuurhistorisch Museum, KNNV Uitgeverij en EIS-Nederland, Leiden.
- Nie, H.W. de, 1997. Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen (2e herziene druk). Media Publishing, Doetinchem.
- Schouten, P., 2006. Driehoeksmosselen rond Zeeburg. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- RAVON, 1999. Jaarverslag 1998. Reptielen, amfibieën en vissen, nr. 6. Jaargang 2, nr. 3, pag. 60-75.
- RAVON, 2001. Jaarverslag 2000. Reptielen, amfibieën en vissen, nr. 12. Jaargang 4, nr. 3, pag. 60-77.
- RAVON, 2003. Jaarverslag 2001. Reptielen, amfibieën en vissen, nr. 15. Jaargang 5, nr. 3, pag. 46-64.
- RAVON, 2004. Jaarverslag 2002. Reptielen, amfibieën en vissen, nr. 17. Jaargang 6, nr. 2, pag. 32-48.
- RAVON, 2005. Waarnemingenoverzicht 2003 & 2004. Reptielen, amfibieën en vissen, nr. 20. Jaargang 7, nr. 2, pag. 46-64.
- SOVON, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels. Nederlands Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en EIS-Nederland, Leiden.
- Tax, M.H., 1989. Atlas van de Nederlandse dagvlinders. Vlinderstichting, Wageningen.
- Woldendorp, H.E., 2005. Wetgeving natuurbescherming. teksten en toelichting. Editie 2005. Sdu Uitgevers. Den Haag.
- Zollinger, R., R. Creemers & F. Spikmans, 2003. Gegevensvoorziening vis- en amfibieënsoorten Annex II Habitatrichtlijn. Overzicht beste leefgebieden kamsalamander, grote modderkruiper, kleine modderkruiper, bittervoorn en rivierdonderpad. RAVON, Nijmegen.
- Zuiderwijk, A. & G. Smit, 1990. De Nederlandse slangen in de jaren tachtig. Analyse van waarnemingen en beschrijving van landelijke verspreidingspatronen. *Lacerta* 49 (2).

Bijlagen

Bijlage 1 Wettelijk kader

Flora- en faunawet¹

Het doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. De Flora- en faunawet kent zowel een zorgplicht als verbodsbepalingen. De zorgplicht geldt te allen tijde voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving, voor iedereen en in alle gevallen.

De verbodsbepalingen zijn gebaseerd op het 'nee, tenzij' principe. Dat betekent dat alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten- en diersoorten in principe verboden zijn (zie kader).

Verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet (verkort)	
Artikel 8:	Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op een andere manier van de groeiplaats verwijderen van beschermde planten.
Artikel 9:	Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde dieren.
Artikel 10:	Het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.
Artikel 11:	Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren.
Artikel 12:	Het zoeken, beschadigen of uit het nest halen van eieren van beschermde dieren.
Artikel 13:	Het vervoeren en onder zich hebben (in verband met verplaatsen) van beschermde planten en dieren.

Artikel 75 bepaalt dat vrijstellingen en onthefingen van deze verbodsbepalingen kunnen worden verleend. Het toetsingskader is begin 2005 gewijzigd door middel van een Algemene Maatregel van Bestuur, doorgaans aangeduid als de AMvB artikel 75 of Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. Er gelden verschillende regels voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ingrepen en die in het kader van bestendig gebruik en beheer.

Er bestaan drie beschermingsregimes corresponderend met drie verschillende groepen beschermde soorten, opgenomen in drie bijbehorende tabellen in de LNV- brochure.

Tabel 1. De algemene beschermde soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer. Ontheffing ten behoeve van andere activiteiten kan worden verleend, mits de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is ('lichte toetsing').

Tabel 2. De overige beschermde soorten

Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en van bestendig gebruik en beheer, als op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt. Anders is ontheffing noodzakelijk, na lichte toetsing.

¹ Deze paragraaf is in belangrijke mate gestoeld op de brochure 'Buiten aan het werk?' (LNV, 2005a).

Tabel 3. De strikt beschermde soorten

Dit zijn alle vogelsoorten en de planten- en diersoorten vermeld in Bijlage 4 van de Habitatrichtlijn of in Bijlage 1 van de AMvB artikel 75. Voor bestendig gebruik en beheer geldt ook voor deze soorten een vrijstelling, mits men werkt op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Voor verstoring (met wezenlijke invloed) van deze soorten kan geen vrijstelling of ontheffing worden verkregen. Voor ruimtelijke ingrepen is altijd een ontheffing op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Deze kan worden verleend na een uitgebreide toetsing.

De uitgebreide toetsing houdt in dat ontheffing alleen kan worden verleend als:

1. Er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
2. Er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is;
3. Er sprake is van een in de wet genoemde reden van openbaar belang;
4. Er zorgvuldig wordt gehandeld.

Bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud in de bosbouw en landbouw en uitvoering in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling worden genoemd als openbaar belang. Zorgvuldig handelen betekent het actief optreden om alle mogelijke schade aan een soort te voorkomen, zodanig dat geen wezenlijke negatieve invloed op de relevante populatie van de soort optreedt. Mitigatie (het vermijden of verzachten van negatieve effecten) en compensatie (het aanbieden van vervangend leefgebied) kunnen deel uitmaken van het zorgvuldig handelen.

Samenvatting toetsingskader Flora- en faunawet

Het toetsingskader van de Flora- en faunawet voor werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig gebruik en beheer luidt dus:

1. Komen er licht beschermde soorten (Tabel 1-soorten) voor? Hiervoor geldt een vrijstelling. Alleen de zorgplicht is van toepassing.
2. Komen er middelzwaar beschermde soorten (Tabel 2-soorten) voor? Dan geldt een vrijstelling (mits gedragscode) of moet ontheffing worden aangevraagd (lichte toetsing).
3. Komen er zwaar beschermde (Tabel 3-soorten) voor? Er geldt een vrijstelling voor bestendig gebruik en beheer (mits gedragscode; niet voor art. 10). In overige gevallen is altijd ontheffing nodig (uitgebreide toetsing).

1.2 Rode lijsten

Rode lijsten zijn geen wettelijke instrumenten, maar zijn sturend voor beleid. Zij dienen om prioriteiten in middelen en maatregelen te kunnen bepalen. Bij het beoordelen van maatregelen en ingrepen kunnen de Rode lijsten echter wel een belangrijke rol spelen. Er zijn nu landelijke Rode lijsten vastgesteld voor paddestoelen, korstmossen, mossen, vaatplanten, platwormen, land- en zoetwaterweekdieren, bijen, dagvlinders, haften, kokerjuffers, libellen, sprinkhanen en krekels, steenvlieggen, vissen, amfibieën, reptielen, zoogdieren en vogels (LNV 2004). Een aantal provincies heeft aanvullende provinciale Rode lijsten opgesteld.

Van soorten op de Rode lijst moet worden aangenomen dat negatieve effecten van ingrepen de gunstige staat van instandhouding relatief gemakkelijk in gevaar brengen. Waar het beschermde soorten betreft zal er dus extra aandacht aan mitigatie en compensatie moeten worden besteed. Bij niet-beschermde soorten of soortgroepen kunnen op grond van de zorgplicht extra maatregelen worden geleverd. Bij een aantal soortgroepen gaat het echter om tientallen of honderden moeilijk vast te stellen soorten, waardoor de waarde voor praktische toepassingen vaak beperkt is.

Literatuur

- Backes, C.W., P.J.J. van Buuren & A.A. Freriks (2004). Hoofdlijnen natuurbeschermingsrecht. Sdu Uitgevers, Den Haag.
- Lensink, R., J. Reitsma, S. Dirksen & J. van der Winden, 2001. Ecologische effecten van het structuurmodel Kust (gemeente Lelystad). Rapport 01-019, Bureau Waardenburg bv, Culemborg.
- LNv, 1993. Structuurschema Groene Ruimte: het landelijk gebied de moeite waard. Ministerie van LNV, Den Haag.
- LNv, 2004. Besluit Rode lijsten flora en fauna. Ministerie van LNV, Den Haag.
- LNv, 2005a. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! Ministerie van LNV, Den Haag.
- LNv, 2005b. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. Ministerie van LNV, Den Haag.
- Woldendorp, H.E., 2005. Wetgeving natuurbescherming. Teksten en toelichting. Editie 2005. Sdu Uitgevers. Den Haag.

Bijlage 2

Monitoringroute ringslang

Veldkaart van 'traject 274'

Trajectnaam: Zeeburg, Zuiveringsinst.

Locatieaanduiding: 126x487

Naam waarnemer:

.....

Jaar:

Vindplaatsen met kleuren viltstift
noteren als volgt:

- L = Levendbarende hagedis
- Z = Zandhagedis
- H = Hazelworm
- A = Adder
- G = Gladde slang
- R = Ringslang
- M = Muurhagedis

Bureau Waardenburg bv
Adviseurs voor ecologie & milieu
Postbus 365, 4100 AJ Culemborg
Telefoon 0345-512710, Fax 0345-519849
E-mail info@buwa.nl, www.buwa.nl